

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO, MOKSLO IR SPORTO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Volano g. 2, 01124 Vilnius, tel. (8 5) 219 1225/219 1152, el. p. smmin@smm.lt, <http://www.smm.lt>.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188603091.
Atsisk. sąsk. LT30 7300 0100 0245 7205 „Swedbank“, AB, kodas 73000

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2020- - Nr.

I

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija pakartotinai teikia Vyriausybės nutarimo „Dėl Ugdymosi šeimoje įgyvendinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ projektą (toliau – nutarimo projektas), pataisytą atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2020 m. balandžio 17 d. išvadoje Nr. NV-1087 ir Socialinės politikos grupės 2020 m. balandžio 20 d. pažymoje Nr. NV-1101 pateiktas pastabas ir pasiūlymus.

Nutarimo projekto teisinis pagrindas – Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 31^l straipsnio 4 dalis, kuri įsigalioja 2020 m. birželio 1 d., ir Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo Nr. I-1489 papildymo 31^l straipsniu įstatymo 2 straipsnio 2 dalis.

Nutarimo projekto tikslas – nustatyti ugdymo (ugdymosi) šeimoje pagal priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo bendrąsias programas įgyvendinimo tvarką ir sudaryti sąlygas, kad nuo 2020 m. rugsėjo 1 d. vaikai galėtų būti ugdomi (ugdytis) šeimoje.

Nutarimo projekte reglamentuojama prašymų dėl ugdymo (ugdymosi) šeimoje pateikimas, tėvų (globėjų, rūpintojų), kurių vaikas bus ugdomas (ugdysis) šeimoje pagal priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio, vidurinio ugdymo bendrąsias programas, pareigos, ugdymosi šeimoje sąlygų, vaiko kompetencijų (brandos) ir mokymosi pasiekimų (žinių) lygio įvertinimas, mokymo sutarties dėl ugdymosi šeimoje (toliau – mokymo sutartis) sudarymo ir nutraukimo pagrindai, mokinių konsultavimas, aprūpinimas mokomąja medžiaga, mokymosi pažangos ir pasiekimų, socializacijos užtikrinimo periodinis vertinimas, vaikų ugdymo (ugdymosi) šeimoje finansavimas.

Nutarimo projekte tėvams (globėjams, rūpintojams) leidžiama ugdyti vaikus šeimoje ir (ar) samdyti mokytoją (-us). Mokykla, padedanti tėvams (globėjams, rūpintojams) organizuoti vaikų ugdymą (ugdymąsi) šeimoje, mokymo sutartį galės sudaryti, jei prie prašymo bus pateikti nustatyti dokumentai ir tenkinamos šios sąlygos:

- per pastaruosius dvejus metus nebuvo nustatytas (-i) vaiko teisių pažeidimas (-ai), susijęs (-ę) su vaiko atstovo (-ų) pagal įstatymą, su kuriuo (-iais) jis gyvena, pareigų nevykdymu ar netinkamu jų vykdymu dėl narkotinių (ar psichotropinių) medžiagų, alkoholio vartojimo, smurto ar kitų vaiko atstovo (-ų) pagal įstatymą, su kuriuo (-iais) vaikas gyvena, veiksmų ar neveikimo, kurie gali turėti įtakos vaiko teisės į mokslą užtikrinimui, ir (ar) nebuvo (nėra) skirtos minimalios ar vidutinės priežiūros priemonės vaikui, ir (ar) nebuvo (nėra) taikoma atvejo vadyba;

- mokyklos pasitelkti specialistai, mokyklos mokytojai bei švietimo pagalbos specialistai nustato, kad vaikas turi kompetencijas (brandą) ugdytis pagal pirmos klasės programą ar mokymo

pasiekimų lygis mokantis pagal visų dalykų programas yra ne žemesnis kaip patenkinamas, lankydamiesi vaiko gyvenamojoje vietoje, analizuodami pateiktą tėvų (globėjų, rūpintojų) informaciją raštu ir žodžiu, nustato, ar vaikas namuose turi įrengtą ugdymosi vietą, yra ugdymo priemonių, interneto prieiga, tėvai (globėjai, rūpintojai) yra pasirengę užtikrinti tinkamą, kokybišką vaiko ugdymą (ugdymąsi) šeimoje ir socializaciją, vaikas pokalbio su psichologu metu išreiškia norą ugdytis šeimoje.

Siekiant, kad sprendimas dėl vaiko ugdymosi šeimoje būtų priimamas vadovaujantis geriausių vaiko interesų pirmenybės ir kitais vaiko teisių apsaugos principais, nustatyta, kad kartu su prašymu dėl ugdymo (ugdymosi) šeimoje turi būti pateikta Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos įgalioto teritorinio skyriaus, kurio veiklos teritorijoje gyvena šeima, informacija apie tai, kad nebuvo nustatytas (-i) vaiko teisių pažeidimas (-ai), susijęs (-ę) su vaiko atstovo (-ų) pagal įstatymą, pareigų nevykdymu ar netinkamų jų vykdymu, per pastaruosius dvejus metus ir savivaldybės, kurios teritorijoje gyvena šeima, administracijos informacija apie tai, kad nebuvo (nėra) skirtos minimalios ar vidutinės priežiūros priemonės vaikui ir (ar) nebuvo (nėra) taikoma atvejo vadyba per pastaruosius dvejus metus.

Mokykla, sudariusi mokymo sutartį, aprūpina vadovėliais, teikia vaikams konsultacijas, sudaro sąlygas mokiniams dalyvauti mokyklos vykdomose neformaliojo vaikų švietimo programose, renginiuose, akcijose, socialines ir emocines kompetencijas ugdančioje prevencinėje programoje, du kartus per mokslo metus įvertina mokinio mokymosi pasiekimus ir pažangą bei mokinio socializacijos poreikio užtikrinimą pagal nustatytus kriterijus.

Siekiant, kad mokinys nuolat individualiai ir nuosekliai mokytųsi, tėvams (globėjams, rūpintojams) nustatyta pareiga vaiko pasiekimus (ko vaikas mokėsi, ką išmoko, kokiose aplinkose mokėsi) fiksuoti ne rečiau kaip kartą per dvi savaites mokyklos elektroniniame dienyne.

Mokymo sutartis gali būti nutraukiama tėvų (globėjų, rūpintojų) prašymu arba mokinio prašymu, kai jam yra nuo 14 iki 18 metų, tėvams (rūpintojams) raštu sutikus. Mokykla mokymo sutartį nutraukia vienašališkai, prieš aštuonias darbo dienas įspėjusi kitą mokymo sutarties šalį, jei yra bent viena iš šių sąlygų: be pateisinamos priežasties mokinys neatvyksta į mokymosi pasiekimų ir pažangos įvertinimą; pasibaigus ugdymo laikotarpiui ar pasibaigus ugdymo procesui bent vieno dalyko mokinio pasiekimai įvertinti nepatenkinamu lygiu; ugdymo proceso pabaigoje pagal nustatytus kriterijus tėvai (globėjai, rūpintojai) nepateikia įrodymų dėl sąlygų sudarymo mokiniui socializuotis arba nustatoma, kad tėvai (globėjai, rūpintojai) nesudaro sąlygų vaikui socializuotis; vaikui skirtos minimalios ar vidutinės priežiūros priemonės ir (ar) taikoma atvejo vadyba, ir (ar) nustatytas (-i) vaiko teisių pažeidimas (-ai), susijęs (-ę) su vaiko atstovo (-ų) pagal įstatymą, su kuriuo (-iais) jis gyvena, pareigų nevykdymu arba netinkamu vykdymu dėl narkotinių (ar psichotropinių) medžiagų, alkoholio vartojimo, smurto ar kitų vaiko atstovo (-ų) pagal įstatymą, su kuriuo (-iais) vaikas gyvena, veiksmų ar neveikimo, kurie gali turėti įtakos vaiko teisės į mokslą užtikrinimui.

Nustatyta, kad savivaldybės vykdomoji institucija patvirtina savivaldybės mokyklų, padedančių tėvams (globėjams, rūpintojams) organizuoti vaikų ugdymą (ugdymąsi) šeimoje pagal priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio, vidurinio ugdymo bendrąsias programas, sąrašą ir jį viešai paskelbia savivaldybės interneto svetainėje, prireikus kasmet atnaujinama ir, kad ji turi tarpininkauti mokyklai pasitelkiant reikalingus specialistus iš kitų institucijų ugdymosi šeimoje sąlygoms, vaiko kompetencijų (brandos) ir mokymosi pasiekimų (žinių) lygiui įvertinti.

Priėmus nutarimo projektą, bus sudarytos didesnės galimybės, tenkinant skirtingus mokinių ugdymosi poreikius, tėvams (globėjams, rūpintojams) parinkti savo vaikams tinkamiausią mokymo proceso būdą. Šiuo metu vaikai gali mokytis kasdieniu, nuotoliniu, savarankišku mokymo proceso organizavimo būdu. Priėmus nutarimo projektą, bus pakeistas Mokymosi pagal formaliojo švietimo programas (išskyrus aukštojo mokslo studijų programas) formų ir mokymo organizavimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012 m. birželio 28 d. įsakymu Nr. V-1049 „Dėl Mokymosi pagal formaliojo švietimo programas (išskyrus aukštojo

mokslo studijų programas) formų ir mokymo organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, ir įteisintas ugdymosi šeimoje mokymo proceso organizavimo būdas (pavienio mokymosi forma).

Aiškinamajame rašte „Dėl Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo Nr. I-1489 papildymo 31¹ straipsniu įstatymo projekto“ rašoma, kad šiuo metu ugdymasis šeimoje Lietuvoje gali būti aktualus 100–200 mokinių. Šiems mokiniams ugdyti reikalinga numatyti mokymo lėšas, kurios būtų skiriamos mokytojų darbo užmokesčiui (už kontaktines valandas, už valandos ugdomajai veiklai planuoti, pasiruošti konsultacijoms, mokinių mokymosi pasiekimams vertinti ir pasiekimų vertinimą) ir kitoms ugdymo reikmėms (vadovėliams ir kt.).

Jei nuo 2020 m. rugsėjo 1 d. šeimoje būtų ugdomi (ugdytusi) 200 mokinių (iš kurių 100 ugdomų pagal priešmokyklinio ugdymo programą), papildomas lėšų poreikis 2020 m. rugsėjo–gruodžio mėn. būtų 76,6 tūkst. Eur, o 2021 m. – 230 tūkst. Eur. Šios lėšos papildomai turėtų būti numatytos Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos asignavimuose.

Poveikis piliečių ir kitų asmenų, valstybės, savivaldybių institucijų ir įstaigų administracinei naštai dėl nutarimo projekto įgyvendinimo nenumatomas, išskyrus tai, kad: 1) savivaldybės turės parinkti mokyklas, kurios padės tėvams (globėjams, rūpintojams) organizuoti vaikų ugdymą (ugdymąsi) pagal priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio, vidurinio ugdymo bendrąsias programas; 2) savivaldybių, valstybinių ir nevalstybinių mokyklų savininko teises ir pareigas įgyvendinančios institucijos (dalyvių susirinkimai), savininkai turės pakeisti šių mokyklų nuostatus / įstatus ir įteisinti mokinių mokymą pavienio mokymosi forma ugdymosi šeimoje mokymo proceso organizavimo būdu; 3) Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos teritoriniai skyriai, kurių aptarnavimo teritorijoje gyvena šeimos, pageidaujančios ugdyti vaikus šeimoje, turės teikti informaciją apie tai, ar nenustatytas (-i) vaiko teisių pažeidimas (-ai), susijęs (-ę) su atstovų pagal įstatymą pareigų vykdymu; 4) savivaldybės, kurios teritorijoje gyvena šeima, administracija informaciją apie tai, kad nebuvo skirtos minimalios ar vidutinės priežiūros priemonės vaikui ir (ar) nebuvo taikoma atvejo vadyba.

Pažymėtina, jog nutarimo projekte nustatytą informaciją iš Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos teritorinio skyriaus ir savivaldybės administracijos turi pateikti tėvai (globėjai, rūpintojai), o ne pati mokykla gauti iš anksčiau minėtų institucijų. Šiuo klausimu buvo organizuotas nuotolinis pasitarimas su Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaigos atstovais. Jų nuomone, jei anksčiau minėtos informacijos kreipsis mokykla, tai anksčiau minėtoms institucijoms teks rašyti apie pažeidimus, taikytą atvejo vadybą. Dėl to neigiama informacija apie šeimą bus atskleista trečiai šaliai.

Nutarimo projektas neprieštaruoja Europos Sąjungos teisės aktams, neperkelia ir neįgyvendina Europos Sąjungos teisės aktų.

Nutarimo projektas nėra notifikuotinas Europos Komisijai.

Nutarimo projektas buvo paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo Teisės aktų informacinėje sistemoje (Nr. 20-2719).

Nutarimo projektas derintas su Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Lietuvos Respublikos finansų ministerija, Lietuvos savivaldybių asociacija, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaiga. Į visų institucijų pateiktas pastabas ir pasiūlymus atsižvelgta. Su Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija teikiamas nutarimo projektas darbo tvarka nuotoliniu būdu suderintas.

Dėl Mokymosi šeimoje asociacijos 2020 m. kovo 8 d. rašte pateiktos pastabos nutarimo projekto 7.1.6 papunkčiui (dabar 10.5 papunktis) buvo organizuotas pasitarimas su pareiškėjais, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaigos atstovais. Siekiant, kad tėvams (globėjams, rūpintojams) už vienkartinį menką vaiko teisių pažeidimą, susijusį su vaiko atstovų pagal įstatymą pareigų nevykdymu ar netinkamu vykdymu, nebūtų ribojama teisė ugdyti vaiką šeimoje, patikslintas

nutarimo projekto 10.5 papunktis. Nustatyta, kad vaiko teisių pažeidimu (-ais), susijusiu (-iais) su vaiko atstovų pagal įstatymą, su kuriuo (-iais) jis gyvena, pareigų nevykdymu ar netinkamu jų vykdymu laikomas (-i) tik pažeidimas (-ai), dėl narkotinių (ar psichotropinių) medžiagų, alkoholio vartojimo, smurto ar kitų vaiko atstovų pagal įstatymą, su kuriuo (-iais) vaikas gyvena, veiksmų ar neveikimo, kurie gali turėti įtakos vaiko teisės į mokslą užtikrinimui.

Nutarimo projektas darbo tvarka nuotoliniu būdu suderintas su Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupe ir Socialinės politikos grupe.

Nutarimo projektą parengė darbo grupė, sudaryta Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2020 m. sausio 15 d. įsakymu Nr. V-44 „Dėl darbo grupės Ugdymosi šeimoje įgyvendinimo tvarkos aprašo projektui parengti sudarymo“. Į darbo grupę atstovus delegavo Mokymosi šeimoje asociacija, Nacionalinė šeimų ir tėvų asociacija, Lietuvos tėvų forumas, Lietuvos negalios organizacijų forumas, Lietuvos moksleivių sąjunga, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaiga, Lietuvos savivaldybių asociacija, Lietuvos savivaldybių švietimo padalinių vedėjų asociacija, savivaldybių ir nevalstybinių ikimokyklinių ugdymo mokyklų ir bendrojo ugdymo mokyklų vadovų asociacijos.

Nutarimo projekto rengimą ir derinimą koordinavo Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Švietimo kokybės ir regioninės politikos departamento (Švietimo kokybės ir regioninės politikos departamento direktorius Aidas Aldakauskas, tel. (8 5) 219 1116, el. p. Aidas.Aldakauskas@smm.lt) Mokyklų veiklos skyriaus (vedėjas Alvydas Puodžiukas, tel. 8 686 01 964, el. p. Alvydas.Puodziukas@smm.lt) patarėja Stanislava Strolaitė (tel. 8 619 54 425, el. p. Stanislava.Strolaite@smm.lt).

PRIDEDAMA:

1. Nutarimo projektas, 1 lapas.
2. Ugdymosi šeimoje įgyvendinimo tvarkos aprašo projektas, 11 lapų.
3. Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos 2020 m. kovo 23 d. raštas Nr. (1.6E)2T-345, 4 lapai.
4. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2020 m. kovo 23 d. raštas Nr.(16.1E-34) SD-1569, 2 lapai.
5. Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2020 m. kovo 9 d. raštas Nr. ((2.119E-02)-5K-20003735)-6K-20001417, 1 lapas.
6. Lietuvos savivaldybių asociacijos 2020 m. kovo 10 d. raštas Nr. (13)-SD-188, 1 lapas.
7. Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaigos 2020 m. kovo 9 d. raštas Nr. (1.19.-2020-162)2-220, 2 lapai.
8. Mokymosi šeimoje asociacijos 2020 m. kovo 8 d. raštas, 1 lapas.

Švietimo, mokslo ir sporto ministras

Algirdas Monkevičius